

Sygn. akt II Cz 52/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Terpilowska

Sędziowie: SO Jerzy Dydo

SO Aleksandra Żurawska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2017 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. P.

przy udziale M. P. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po A. P.

oraz z wniosku M. P. (1)

przy udziale J. P.

o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku po A. P. wraz z wnioskiem o zniesienie współwłasności i podział majątku wspólnego

na skutek zażalenia uczestniczki postępowania na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu z dnia 6 grudnia 2016 r., sygn. akt VIII Ns 1002/16

p o s t a n o w i a :

oddalić zażalenie.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2016 roku Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu zarządził zwrot wniosku M. P. (1) o stwierdzenie nabycia spadku, dział spadku po A. P. wraz z wnioskiem o zniesienie współwłasności i podział majątku wspólnego. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd pierwszej instancji wskazał, że jak wynika z akt IV Nsm 790/16 małoletnia M. P. (1) została umieszczona w rodzinie zastępczej u dziadków J. S. (1) i J. S. (2). Sąd pierwszej instancji miał na uwadze fakt, że dziadkowie małoletniej pełnią funkcje rodziny zastępczej, przy czym zakres ich uprawnień został ściśle określony przepisem art. 112⁽¹⁾ § 1 kro, z którego jednoznacznie wynika, że w pozostałym zakresie prawa i obowiązki ustawodawca zastrzegł tylko dla rodziców dziecka. Choć matka małoletniej nie żyje, to jednak przedstawicielem ustawowym jest nadal jej ojciec. Nie zmienia tego faktu ograniczona mu władza rodzicielska. Pełnomocnik wnioskodawczyni nie wykazał, iż pełniącym funkcję rodziny zastępczej dziadkom została powierzona również opieka nad małoletnią w rozumieniu art. 155 kro. Analiza akt IV Nsm 790/16 wykazała, że dziadkom małoletniej została powierzona jedynie piecza nad małoletnią wnioskodawczynią,

w zakresie jakim określa to przepis art. 112⁽¹⁾ kro. Nie są oni zatem przedstawicielami ustawowymi małoletniej, a w konsekwencji nie mogli udzielić pełnomocnictwa do reprezentowania jej praw w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności.

Zażalenie na powyższe zarządzenie złożyła M. P. (1) i zaskarżając je w całości zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 112¹ § 1 kro przez przyjęcie, że J. i J. S. (2) jako rodzina zastępcza w ramach przekazanej im pieczy nad małoletnią nie posiadają uprawnień do reprezentowania jej w sporach sądowych. Zdaniem skarżącej ustawodawca przyjmując pojęcie pieczy zastępczej w szczególności nadał osobom sprawującym tę pieczę prawo do reprezentowania dziecka do dochodzenia świadczeń przeznaczonych do zaspokajania jego potrzeb. Ustawodawca zatem poprzez słowo „w szczególności” wskazał, że istnieją również sprawy, w których rodzina zastępcza może reprezentować dziecko, których ustawodawca nie wymienił. Skarżący uważa, że rodzina zastępcza w ramach pieczy nad dzieckiem jest uprawniona do prowadzenia wszelkich spraw związanych z zachowaniem i zabezpieczeniem majątku dziecka, a sprawa o stwierdzenie nabycia spadku, ustalenie składników majątkowych, które dziecko nabyło jest faktycznie po pierwsze stwierdzeniem, że dziecko jest spadkobiercą, a w dalszej kolejności potwierdzeniem jego majątku poprzez ustalenie składników majątkowych, tak po stronie spadkobrania i majątku małżeńskiego matki dziecka, a w dalszej kolejności zabezpieczenie, tych składników poprzez stosowne postanowienie o dziale spadku.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Zarzut naruszenia art. 112¹ kro był nietrafny. Przepis ten określa podział kompetencji między rodziną zastępczą a rodzicami dziecka wprost stanowiąc, że o ile sąd opiekuńczy nie postanowił inaczej (§ 2), obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do rodziny zastępczej, natomiast pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców dziecka. Oznacza to, że w razie ustanowienia pieczy zastępczej, rodzice dziecka zachowują reprezentację dziecka we wszystkich innych niż alimentacyjne sprawach oraz prawo do decydowania we wszystkich istotnych sprawach dziecka oraz w sprawach wykraczających poza zakres pojęcia „bieżącej pieczy”, czy zarząd majątkiem dziecka (por. J. Zatorska, Komentarz do art. 112¹ k.r.o., LEX, oraz M. Andrzejewski, Komentarz do art. 112¹ k.r.o., LEX.). Zasadą jest, że rodzina zastępcza wykonuje tylko bieżącą pieczę nad wychowankiem (tj. pieczę faktyczną nad dzieckiem, czyli troskę o dziecko związaną z oddziaływaniem na nie w trakcie codziennych czynności życiowych) i wychowuje go. Należy do niej także reprezentacja dziecka, ale tylko w sprawach z zakresu pieczy bieżącej nad dzieckiem i wychowywania go. Jeżeli zatem sąd opiekuńczy nie postanowił inaczej legitymowanym do reprezentacji dziecka w zakresie spraw o stwierdzenie nabycia spadku oraz dział spadku jest rodzic, a nie rodzic zastępczy.

Z postanowienia Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z 1 czerwca 2016 r., sygn. akt IV Nsm 790/16 (k. 25) wynika, że sąd opiekuńczy ograniczył M. P. (2) władzę rodzicielską nad małoletnią M. P. (1) przez umieszczenie jej w rodzinie zastępczej u dziadków J. S. (1) i J. S. (2). Sąd ten nie zmodyfikował podziału uprawnień i obowiązków, wynikających z art. 112⁽¹⁾ kro. Nie ma zatem podstaw by przyjmować, że rodzice zastępczy małoletniej wnioskodawczyni M. P. (1), J. S. (1) i J. S. (2) są uprawnieni do reprezentacji dziecka w szerszym zakresie, aniżeli wynikający z art. 112⁽¹⁾ § 1 kro.

Jak wynika z poczynionych wcześniej uwag, legitymowanym do reprezentacji dziecka w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku, nad którym ustanowiono pieczę zastępczą, należy do jego rodzica biologicznego. Reprezentacja dziecka w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku, nie dotyczy „bieżącej” pieczy nad dzieckiem, tylko kwestii zasadniczej, jaką jest dziedziczenie małoletniej po zmarłej matce. Jest to istotna sprawa dziecka, o której decydowanie należy do rodzica, czyli w niniejszej sprawie M. P. (2).

Wbrew zarzutom skarżących, okoliczność, iż rodzic zastępczy z mocy art. 112¹ § 1 kro uprawniony jest do dochodzenia świadczeń na zaspokojenie potrzeb dziecka (w tym alimentów od jego rodziców), nie stanowi argumentu

przemawiającego za istnieniem jego uprawnienia do reprezentacji dziecka w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku w celu zabezpieczenia majątku dziecka. Dochodzenie świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb dziecka zostało bowiem wprost wymienione w katalogu uprawnień rodziny zastępczej w art. 112¹ § 1 kro. Dotyczy bowiem działań koniecznych do bieżącego, codziennego utrzymania dziecka. Reprezentacja dziecka przez rodziców zastępczych dotyczy tylko bieżącej pieczy i wychowania, tymczasem sprawa o stwierdzenie nabycia spadku, ustalenie składników majątkowych, które dziecko nabyło, nie wchodzi w zakres bieżącej pieczy.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy nie naruszył art. 112¹ § 1 kro. Rodzice zastępczy nie są bowiem przedstawicielami ustawowymi małoletniej, a w konsekwencji nie mogli udzielić pełnomocnictwa do reprezentowania jej praw w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności, co doprowadziło do prawidłowego zwrotu niniejszego wniosku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, stosownie do treści art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., orzekł jak postanowieniu.

(...)